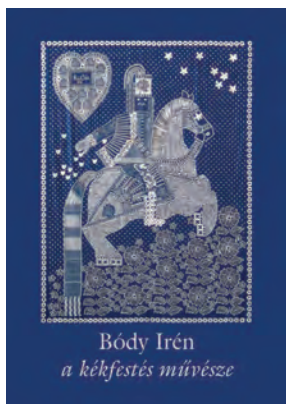


# Egy hiánypótló kiadványról



PÁSZTOR EMESE, ERDEI T. LILLA,  
MARÓTI ANDORNÉ HERCZEG IBOLYA:  
BÓDY IRÉN, A KÉKFESTÉS MŰVÉSZE

Egy magyar, s bár már évek óta halott, igenis: kortárs, illetve 20. századi iparművészről, egy különleges textilművészeti szakterületet kiemelkedő igényességgel művelő alkotó személyiségről megjelentetett kiadvány – a *Bódy Irén, a kékfestés művésze* című kötet – fontosságát szeretném az alábbiakban nyomatékosítani.

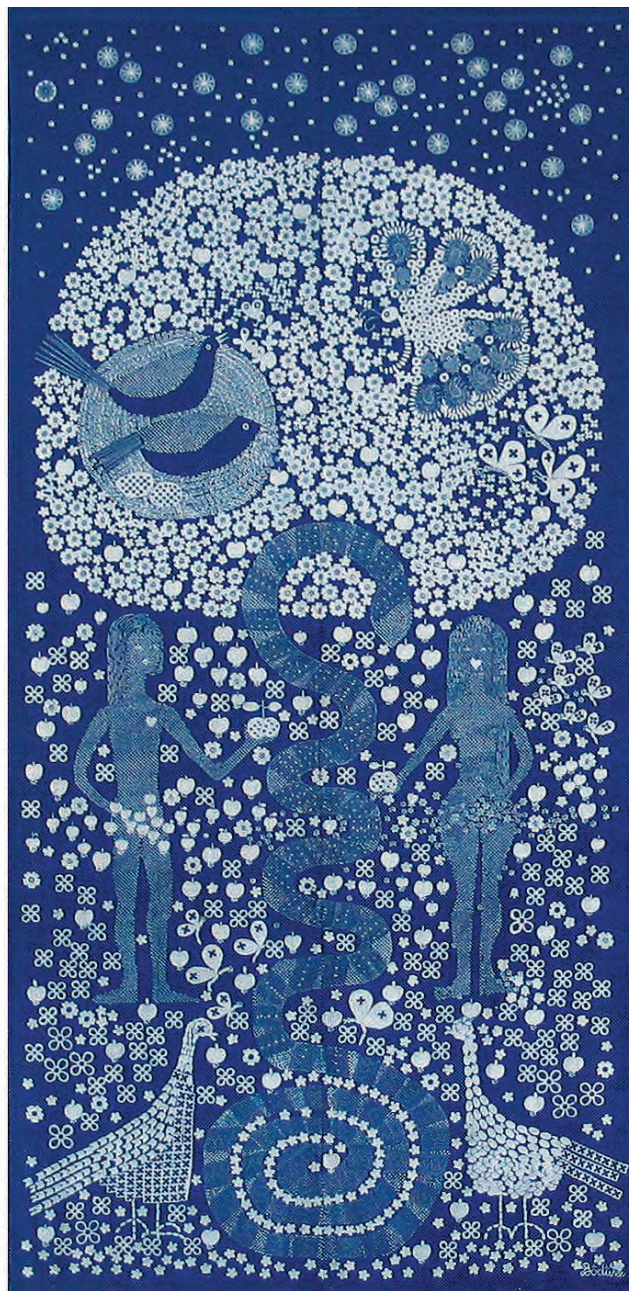
Egy-két tájékoztató mondat a művészről. Bódy Irén textilművész 1925. november 5-én született (a neten több helyen, tévesen, 1929-et tüntetnek fel). Veszprémben nőtt fel a Festő utcában, melynek végében volt Husvéth Lajos kékfestő műhelye. Ott ismerkedett meg e mesterséggel, mely későbbi pályafutását is meghatározta. A világháborút követően 1952-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát, a Textiltervező Főtanszak nyomottanyag-tervező tanszakján, ezt követően a Kispesti Textilgyárban dolgozott hat éven át, majd autonóm, szabadfoglalkozású tervezőművész lett. Később művészeti vezetői és tervezői megbízást kapott a hazai Háziipari Szövetkezetről (Hiszöv), s az általa tervezett kékfestő anyagokból terítő, abrosz, szalvéta, naptár, ruha, kötény és más használati tárgy készült. Nagy méretű műveit belsőépítészek helyezték el közfunkciókat ellátó terekben. Életművét a kilencvenes évek elején a pápai Kékfestő Múzeumnak ajándékozta. A régi műhelyből kialakított kiállítóhelyen, az egykori szárítópadról 1991-től látható a negyvenéves alkotói pályáját bemutató állandó kiállítás. A művész nemcsak készítette az új darabokat, de gyűjtötte is a régi dúcokat.

Bódy Irén első önálló tárlatára 1962-ben került sor a budapesti Csók István Galériában, majd számos hazai és külföldi kiállításon mutathatta be munkáit, köztük Kanadában, az 1974. évi torontói Iparművészeti Világkiállításon. Munkásságáért 1970-ben Munkácsy



**BÓDY Irén: Kiscokros páva, falikép**  
Irén BÓDY: Peacock with small nosegays, wall hanging  
1974, vászon, kékfestő dúcnyomással, 140x120 cm  
(a mű helye és tulajdonosa ismeretlen)  
Fotó: Kónya Kálmán

Mihály-díjban, 1976-ban SZOT-díjban részesült, 1988-ban lett érdemes művész, 1984-ben és 1992-ben a svájci Rózsa Anna Alapítvány díját nyerte el. 1993-ban a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagjává választották. 2011. szeptember 25-én hunyt el, életének nyolcvanhatodik esztendejében, hosszú, súlyos betegségben.



BÓDY Irén: Kék Paradicsom I–II., triptichonrészlet, falikép | Irén BÓDY: Blue Paradise I–II., part of a triptych, wall hanging  
1972–1973, vászon, kékfestő dúcnyomással, a teljes méret: 340x160 cm (Gróf Esterházy Károly Múzeum – Kékfestő Múzeum, Pápa)  
Fotó: Kónya Kálmán

Tervezői munkásságának kiemelkedő újítása, hogy a népi kékfestőmesterséget beemelte a kortárs tervezőművészet körébe. Lakberendezési és öltözködési divattá tette a kékfestőt, melynek szinte kultusza lett egy időben a magyar kultúrában, a művészetben erőteljesen jelentkező folklórhagyományok újraéledésével. Bódy Irén összes kiállítását a fővárosban és vidéken a művész munkásságát legjobban ismerő Marótiné Herczeg Ibolya művészettörténész rendezte. Így foglalta össze véleményét: „Bódy Irén negyvenéves pályája technikai és művészeti bravúr. Nyomástechnikája, az anyag festése és a nyomódúcok szerkesztésével előállított textiljei a

népművészetből iparművészetté tették a kékfestés mesterségét.”

Korábban már megfogalmazódott, hogy Bódy Irén életművéről szakmailag és ipartörténetileg is fontos egy kiadvány megjelentetése, melynek kezdeményezője Kecskés Ágnes textilművész volt. A 2018-ban a Nemzeti Kulturális Alap pályázatára beadott mű szakmai gazdája és szerkesztője Marótiné Herczeg Ibolya volt, aki a Műcsarnok évtizedeken át iparművészettel kiemelten foglalkozó munkatársaként kivételes szorgalommal állította össze a tervezett kötetet. Ebben volt segítségére két kiváló szakember, Pásztor Emese művészettörténész,

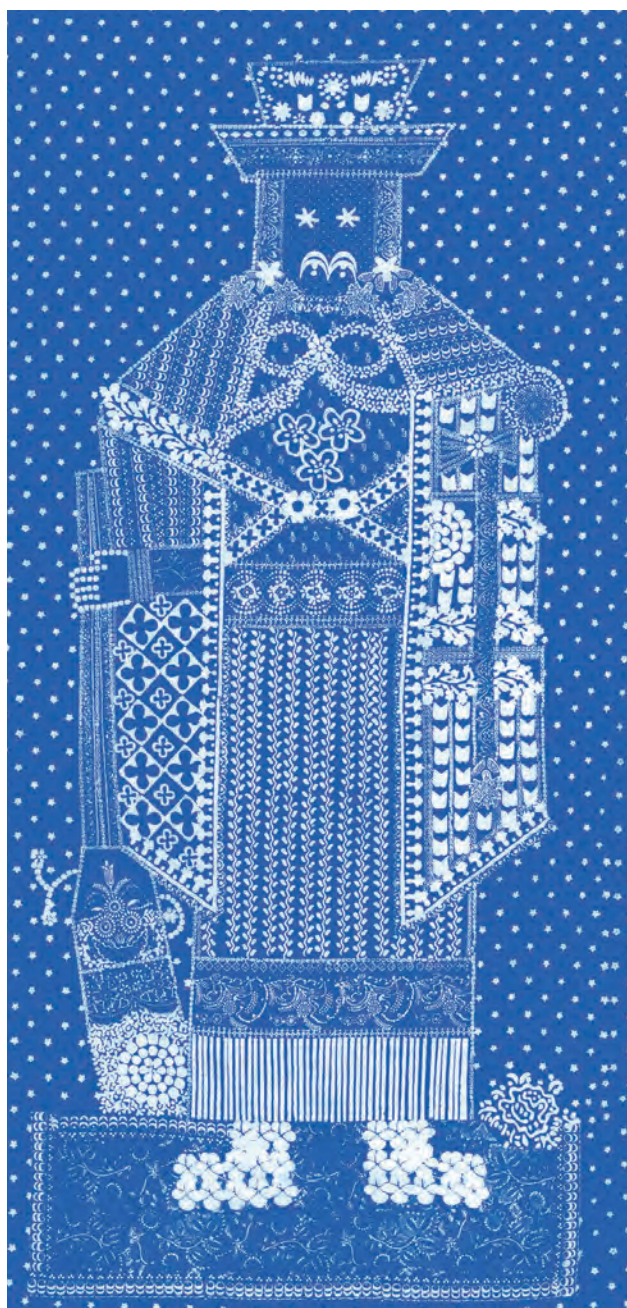
textiltörténet-kutató, kurátor, az MTA köztestületi tagja, az Iparművészeti Múzeum Textil- és Viseletgyűjteményének vezetője és Erdei T. Lilla muzeológus-etnográfus, az Iparművészeti Múzeum főmunkatársa, kurátor, a népművészet és az autonóm textil viszonyrendszerének kutatója. Mindketten igen igényes, minden szakmai szempontot kielégítő tanulmányban foglalták össze a Bódy Irén művészi munkásságáról (Pásztor Emese), valamint a kékfestésről (Erdei T. Lilla) szóló legfontosabb ismereteket. A kötethez a könyv megjelenését kezdettől

fogva lelkesen támogató professor emeritus Fekete György belsőépítész, iparművész írt erős átélésű bevezetőt, előszót, melyben felvillantotta az Iparművészeti Főiskolán töltött hallgatói időszakot, s azt a magasra ívelő művészi életutat, melynek ő mindvégig igen nagy tisztelője volt. Valószínűleg a Magyar Művészeti Akadémia tiszteletbeli elnöke utolsó írásainak egyike ez a veretes szöveg.

A kiadvány megjelenését az a körülmény is indokolta, hogy a kékfestés hagyománya felkerült az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív



**BÓDY Irén: Kék Paradicsom III., triptichonrészlet, falikép**  
 Irén BÓDY: Blue Paradise III, part of a triptych, wall hanging  
 1972–1973, vászon, kékfestő dűcnyomással,  
 a teljes méret: 340x160 cm  
 (Gróf Esterházy Károly Múzeum – Kékfestő Múzeum, Pápa)  
 Fotó: Kónya Kálmán



**BÓDY Irén: Betyár, falikép**  
 Irén BÓDY: Highwayman, wall hanging  
 1973, vászon, kékfestő dűcnyomással, 180x90 cm  
 (magyar étterem, Tokió)  
 Fotó: Mező Sándor

listájára. A döntést az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Kormányközi Bizottsága hozta meg, és annak dokumentumát 2019 februárjában Pápán, a Gróf Esterházy Károly Múzeum Képfestő Múzeumában nyújtották át.

Bár a képfestés népi hagyományainak tovább folytatása igen nehéz feladat, így különösen figyelemreméltó volt, hogy az a szakember – Kovács Miklós képfestő mester, népi iparművész, a népművészet mestere –, aki Bódy Irénnel még együtt dolgozott, 2019. március 15-e alkalmából, kilencvenévesen Kossuth-díjban részesült.

A kötetet Marótiné Herczeg Ibolya koncepciója alapján Erdei T. Lilla és Sz. Farkas Aranka szerkesztette, az anyaggyűjtésben fontos szerepet vállalt Kecskés Ágnes (akinek a mű hátsó borítóján a *Bódy Irén síremléke* című kompozíciója látható), a kiadvány szakmai lektora László Emőke művészettörténész volt. A könyvnek Lengyel János elmélyült tervezői munkája ad elegáns, ökonomikus

megjelenést, aki a közölt szövegek és fotók arányainak egyensúlyát igényesen valósította meg, és aki a sok fotográfus által készített, különböző funkciójú képek között is harmóniát teremtett. Fontos és dicsérendő, hogy a kötetben Christopher Claris jóvoltából angol nyelvű rezümé is olvasható. A mű kiadására a választás a Magyar Képek Kiadóra esett, amely, mint kiemelkedően igényes szakmai műhely, immár hosszú évek óta a magyar kultúrtörténet és művészet területének egyik leggondosabb, legigényesebb kiadója, szakmai műhelye. A könyv megjelentetésének gondozásában döntő a szerepe Sz. Farkas Aranka ügyvezetőnek és Szelényi Károly fotóművésznek.



BÓDY Irén: Vegetáció, méteráru | Irén BÓDY: Vegetation, textile fabric  
1989, piros bársony, indigós képfestő dúcnyomással  
(Gróf Esterházy Károly Múzeum – Képfestő Múzeum, Pápa)  
Fotó: Bódy Irén hagyatékából



BÓDY Irén: Huszár, falikép | Irén BÓDY: Hussar, wall hanging  
1974, vászon, képfestő dúcnyomással, 300x260 cm  
(Gróf Esterházy Károly Múzeum – Képfestő Múzeum, Pápa)  
Fotó: Kónya Kálmán

A fentiek fényében egyértelmű, hogy a Bódy Irén textilművészről szóló kötet *abszolút hiánypótló kiadványnak számít* a magyar iparművészetről szóló szakirodalomban, a textilfestő eljárás és a művészi életpálya feldolgozása okán.

FELEDY Balázs  
művészeti író

(Magyar Képek Kiadó, Budapest–Veszprém, 2020, 80 o.)